

Finansdepartementet
postmottak@fin.dep.no

Deres ref: 13/3900 SL

Oslo, 1. april 2014

Høringsinnspill om taushetsplikt for opplysninger i aksjonærregisteret

IKT-Norge er IKT næringens interesseorganisasjon, og representerer omlag 400 IT og telekom aktører i Norge. Vår fremste målsetting er å sikre informasjonssamfunnet best mulig vilkår for utvikling og vekst. Tilgang til data er en av de viktigste forutsetningene for utvikling av nye digitale tjenester, og har stor betydning både for verdiskaping i IKT næringen og for markedets tilgang til nye tjenester. Det er derfor prinsipielt og praktisk viktig å verne om retten til innsyn og tilgang til offentlige data, slik Offentleglova tilrettelegger for.

IKT-Norge stiller seg kritisk til forslaget om at aksjonærregisteret skal omfattes av taushetsplikt, og avviser grunnlaget for lovforslaget. Bakgrunnen for vårt standpunkt er:

- 1. Offentlige data skal gjøres offentlig tilgjengelig*
- 2. Teknologi er en muliggjørere - ikke et hinder, for tilgang til informasjon.*
- 3. Norges deltagelse i Open Government Partnership strider mot stenging av viktige offentlige registre.*

4. Utvikling internasjonalt går i retning av åpenhet - ikke mørklegging av informasjon.

I avsnittene under utdyper vi disse punktene.

1. Offentlige data skal gjøres offentlig tilgjengelig

EUs Viderebruksdirektiv (Public Sector Information Directive) fra 2003, som er implementert i norsk lov gjennom Offentleglova, skal bidra til økt verdiskapning ved at offentlig informasjon gjøres tilgjengelig for viderebruk i resten av samfunnet. Med "offentlig informasjon/data" menes alle typer informasjon som er produsert eller samlet inn av offentlige virksomheter.

Loven gir en vid adgang til innsyn i offentlige data, og gir også adgang til viderebruk av dataene. Viderebruk, dvs bruk av dataene i en annen kontekst eller til et annet formål enn det opprinnelige formålet med innsamlingen, er selve kjernen i Viderebruksdirektivet. Det er ved å sette data i nye kontekster at ny kunnskap og innovative løsninger oppstår.

Det fremstår dermed som uforståelig at Finansdepartementet ønsker å stenge tilgangen til informasjon fordi informasjonen viser seg å ha et stort potensial for viderebruk og dermed er etterspurt. Offentlig informasjon som har interesse for ulike aktører i samfunnet bør gis *økt* tilgjengelighet, ikke stenges.

Finansdepartementet argumenterer med at Aksjonærregisteret er opprettet for å bidra til korrekt ligning av aksjonærene, ikke for å sikre allmennheten informasjon. All informasjon blir opprinnelig innsamlet til ett bestemt formål. Når arbeidet med innsamlingen allerede er gjort har det en stor verdi for samfunnet at informasjonen kan gjenbrukes til andre formål. I tilfellet med aksjonærregisteret har informasjonen en klar verdi med hensyn til økonomisk transparens og korrupsjonsbekjempelse. I tillegg har informasjonen et stort

potensiale som innhold i digitale løsninger som kan utvikles av næringslivet og tilbys både private og offentlige aktører.

Data som er underlagt taushetsplikt er unntatt fra offentlig innsyn. Lovforslaget skisserer imidlertid et merkelig grunnlag for å taushetsbelegge aksjonærregisteret. Det er ikke først og fremst vern om personlige opplysninger som ligger til grunn, men ønsket om å verne Skattedirektoratet for merarbeid ved tilgjengeliggjøring. I tillegg ønsker man å sikre tilliten mellom Skatteetaten og skattyterne ved å begrense spredningen av opplysninger skattemyndighetene har registrert for ligningsformål. Grunnlaget for å taushetsbelegge informasjon er med andre ord svært tynn - man bruker taushetsplikten som middel for å oppnå noe helt annet - nemlig redusert arbeidsmengde for offentlig ansatte.

Når det gjelder ønsket om å verne om tilliten mellom myndighetene og innbyggerne, viser vi til regjeringen, som ved Kommunal- og Moderniseringsdepartementet skriver på sine hjemmesider at "En offentlig virksomhet som gjør data tilgjengelig slik det beskrives i disse retningslinjene, vil kunne oppleve at samfunnets tillit til virksomheten styrkes gjennom at kjerneoppgavene blir kjent og synlige på en ny måte." (http://www.regjeringen.no/nb/dep/kmd/dok/lover_regler/retningslinjer/2012/retningslinjer-ved-tilgjengeliggjoring-a.html?id=708912)

Åpenhet fremmer tillit. Stengte dører, taushetsbelegging og mangel på innsyn fremmer skepsis og hindrer tillit.

2. Teknologi er en muliggjører - ikke et hinder, for tilgang til informasjon.

Et av hovedformålene ved lovforslaget er å skjerme Skattedirektoratet fra merarbeid som følge av krav om innsyn i aksjonærregisteret. Det blir hevdet at arbeidet med å gjøre nødvendige datauttrekk vil være ressurs- og kompetansekrevende. Teknologi påstås dermed å være en flaskehals for å gi tilgang til data.

IKT-Norge bestrider på det sterkeste at datateknologi skal være et hinder for innsyn og tilgjengeliggjøring av informasjon. Tvert imot er IT et redskap som muliggjør tilgang til data og bidrar til å gi samfunnet ny informasjon og kunnskap.

Uttrekk av aksjonærregisteret gjøres ved å foreta en spørring i SQL, og er en enkel teknisk øvelse. Spesifisering av en SQL-spørring som henter ut de nødvendige opplysningene kan som regel med klar margin gjøres i løpet av et par timer, og av folk med helt grunnleggende IT kunnskaper.

Innsamlingen av dataene er den ressurskrevende delen av arbeidet med aksjonærregisteret. Å tilgjengeliggjøre dataene for de som ønsker innsyn krever svært lite merarbeid men øker verdien av dataene betydelig. For fremtiden bør tilgjengeliggjøring være et premiss ved utarbeidelse av registeret, slik at rutiner for registrering, systematisering, lagring og oppdatering gjør det enkelt mulig for folk å koble seg på og få tilgang til dataene.

3. Norges deltagelse i Open Government Partnership strider mot stenging av viktige offentlige registre.

Norge deltar i det internasjonale samarbeidet Open Government Partnership (OGP), et initiativ som skal fremme åpen forvaltning, demokratisk deltagelse og hindre korrupsjon blant deltagende land. Norge har nylig lansert sin andre handlingsplan, med 25 tiltak som skal gjennomføres for å styrke åpenhet mellom forvaltningen og innbyggere. Norges visjon, slik det slås fast i handlingsplanen, er som følger: "Norway aspires to be one of the most open countries in the world."

Det er oppsiktsvekkende at den norske regjering, parallelt med at den inngår i ny, forpliktende deltagelse i OGP, fremmer et forslag som vil stenge innsyn i opplysninger om hvem som eier og kontrollerer interesser i norsk næringsliv. Lovforslaget strider mot selve kjerneverdiene i OGP; åpenhet og transparens.

4. Utvikling internasjonalt går i retning av åpenhet - ikke mørklegging av informasjon.

Tilgang til offentlig data og bekjempelse av skjult eierskap står begge sterkt på den internasjonale agendaen. EU har, gjennom både Viderebruksdirektivet og Digital Agenda for Europe, satt viderebruk av offentlig data høyt på dagsorden. Land som Storbritannia, USA og Danmark ligger langt fremme, og også Norge har det siste året fremstått som proaktiv og fremoverlent på dette området, med flere hundre nye datasett tilgjengeliggjort.

Videre står tiltak for å hindre skjult eierskap og åpenhet rundt eierskap sentralt på agendaen i mange land. Under G8 toppmøtet i Nord-Irland i juni 2013 leverte samtlige G8 land en handlingsplan for å fremme transparens i eierskap i næringslivet. Innsyn i aksjonærregistre er også et sentralt tiltak i Storbritannias handlingsplan for Open Government Partnership.

Finansdepartementets lovforslag er et stort tilbakeslag for kampen for økt tilgang til offentlig data og for redusert frykt for innsyn i og viderebruk av offentlig informasjon.

Med vennlig hilsen,

IKT-Norge

Liv Freihow

Direktør næringspolitikk